

Aan de gemeenteraad

afdeling: F&C

Onderwerp:

Programmabegroting 2026-2029

Wat adviseert het college te besluiten?

- De Programmabegroting 2026-2029 vast te stellen.
- De nota reserves 2025 vast te stellen.

Algemene toelichting (AANBIEDINGSBRIEF)

Beste leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de programmabegroting 2026-2029. Dit is de laatste begroting die we u aanbieden deze raadsperiode vanuit het coalitieprogramma Samen duurzaam vooruit. We hebben afgelopen jaren gewerkt aan de grote ontwikkelingen voor onze gemeente en we zijn uitdagingen niet uit de weg gegaan. We focussen ons op de uitvoering van ingezette lijnen.

Deze programmabegroting 2026-2029 was geen makkelijke begroting om op te stellen. We zijn genooddaakt om, zoals al aangekondigd bij de programmabegroting 2025, ombuigingsvoorstellen door te voeren. Hiervoor hebben we het uitgebreide traject van de strategische heroriëntatie doorlopen om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief. We zijn met u gedurende dit traject het gesprek aan gegaan. Samen hebben we een afwegingskader gemaakt om te zorgen dat we wel afgewogen besluiten voorleggen. Het resultaat ligt nu voor.

De begrotingsjaren 2025, 2026 en 2027 zien er rooskleurig uit. Dit komt met name door tijdelijke compensatie vanuit het Rijk voor jeugdhulp. We zien in deze jaren financiële voordelen. We vinden het nu niet gepast om deze voordelen meteen te reserveren voor nieuw beleid. In maart 2026 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. De incidentele financiële ruimte is beschikbaar voor een nieuw college dat grote opgaven wacht. Het is aan een nieuw bestuur om hier invulling aan te geven. We laten de begroting achter met goed gevulde reserves en een sluitend meerjarenperspectief. Voor bestaande plannen is voldoende geld beschikbaar.

Echter, vanaf 2028 zien we tekorten, het ravijnjaar schuift op van 2026 naar 2028. Het Rijk boekt dan een stevige extra bezuiniging op jeugdzorg in en houdt ook vast aan de bezuinigingen vanuit de hervormingsagenda. Zoals in de kadernota al aangegeven volgen we het advies van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) om een sluitende begroting voor 2026 en 2027 te presenteren en voor daarna in beeld te brengen richting het Rijk welke aanvullende middelen nodig zijn voor jeugdhulp.

We kiezen er daarom voor om te werken naar een sluitende begroting voor 2026 en 2027 en vanaf 2028 werken we met een geaccepteerd tekort. Dit betreft het tekort op jeugdzorg vanaf 2028 waarvan we verwachten dat het Rijk deze extra moet gaan compenseren.

Zelf gaan we ook fors inzetten op kostenbeheersing van de jeugdzorg en Wmo. We moeten ingrijpen in jeugdzorg om de kwaliteit van jeugdzorg te verbeteren als ook de betaalbaarheid van deze zorg op de langere termijn. Ook voor de Wmo is het van belang om nu in te zetten op beheersbaarheid zodat we de zorg op de lange termijn betaalbaar houden. We reserveren hier ook een fors bedrag voor om te kunnen investeren in de ombuigingen.

De schommelingen vanuit de algemene uitkering, de onzekere compensatie voor jeugdhulp en de instabiliteit van de landelijke regering vormen wel een groot risico. Het is lastig stabiel financieel beleid te voeren als je enerzijds onrealistische taakstellingen krijgt en bijvoorbeeld in het lopende jaar nog miljoenen extra ontvangt. We blijven lobbyen voor een stabiele financiering en voldoende 'knaken voor onze taken'. We volgen alle ontwikkelingen, houden zicht op onze risico's en sturen bij indien nodig.

Om te komen tot een sluitende begroting, rekening houdend met het geaccepteerd tekort, zullen we de voorgestelde ombuigingsvoorstellen zoals gepresenteerd in de strategische heroriëntatie door moeten voeren. Zoals eerder aangegeven willen we de lange lijnen en koers niet verstoren. We hebben gekozen voor hoofdzakelijk maatregelen met beperkte impact op onze inwoners en partners.

Speerpunten en prioriteiten

Tot de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 blijven we ons onverminderd inzetten op onze prioriteiten.

- **De verstedelijkingsopgave met woningbouw en mobiliteit.** De komende jaren ligt de focus voornamelijk op de woningbouwopgave in de spoorzone van Oss en op Amsteleind. In deze gebieden voegen we in de periode tot 2040 ongeveer 8.000 woningen toe. We investeren in een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Hierbij creëren we meer ruimte voor actieve mobiliteit (fietsen, wandelen) en geconcentreerde voorzieningen voor parkeren van zowel fietsen als auto's. Daarnaast continueren we de implementatie van de Omgevingswet en bouwen we onze kennis en ervaring hierin verder op.
- **De klimaatopgave en energie transitie.** We zetten in op verdere uitvoering van het programma klimaatadaptatie en het maken van een warmteprogramma. We zijn aangesloten bij de dijkprojecten om te zorgen voor meekoppelkansen op het gebied van infrastructuur en ontwikkeling van natuur.
- **Goede dienstverlening, transformatie en kostenbewustzijn van het sociaal domein.** Het beheersen van de kosten van jeugdhulp is het belangrijkste aandachtspunt. Daarnaast zetten we ons in voor een sterke sociale basis. Speerpunten daarbij zijn mantelzorg, inclusie, wonen en zorg, substitutie en de inrichting van het sociale domein Oss op basis van een besluit over de proeftuin. We moeten zaken nu goed organiseren om de hulpvraag van de toekomst op te kunnen vangen.
- **Stedelijke voorzieningen voor een aantrekkelijke stad.** We hebben belangrijke stappen gezet op het gebied van de planvorming, ontwerp en financiën van het theater de Lievekamp en het nieuwe zwembad. Nu kunnen we verdere stappen zetten op het gebied van realisatie. Ook gaan we fors investeren in de Schadewijk.
- **Duurzaam houdbare voorzieningen voor vitale dorpen.** We blijven investeren in voorzieningen op het gebied van ontmoeten, sport en cultuur in de dorpen en kernen. Op deze manier maken we ontmoeten mogelijk en sport en bewegen toegankelijk voor iedereen.
- **Een professionele organisatie.** We willen samen duurzaam vooruit. Om dit te realiseren is een sterke organisatie nodig. Oss groeit en de organisatie moet ook meegroeien. We investeren in slimmer en samenhangende sturing en digitalisering. Ook is het noodzakelijk om te investeren op het gebied van veiligheid om de basis op orde te kunnen krijgen, goed te kunnen blijven reageren op crisissituaties en uitvoering te kunnen coördineren.

Met deze begroting nemen we maatregelen om de basis op orde te houden komende jaren met voldoende financiële ruimte voor de eerste jaren en een sluitend meerjarenperspectief: een goede basis om over te dragen.

Samenvatting financiën

In de programmabegroting 2026-2029 concretiseren we de kadernota 2026. In de volgende tabel geven we de financiële positie weer.

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Bestaand beleid					
Lasten	456.046	413.899	412.130	415.347	408.990
Baten	-451.334	-414.092	-410.484	-405.047	-406.569
Saldo	4.712	-194	1.646	10.300	2.421
Stortingen reserves	36.033	8.950	8.133	19.293	7.813
Onttrekkingen reserves	-42.815	-15.888	-15.051	-20.666	-3.395
Saldo mutaties reserves	-6.782	-6.938	-6.918	-1.373	4.419
Totaal bestaand beleid	-2.070	-7.132	-5.272	8.927	6.840
Nieuw beleid	3.836	-348	3.242	2.109	1.981
Ombuigingsvoorstellen	-532	2.735	-5.485	-9.539	-10.548
Autonome ontwikkelingen	-2.658	2.125	4.630	1.891	4.300
Septembercirculaire	-6.333	126	312	294	416
Saldo programmabegroting	-7.757	-2.494	-2.574	3.683	2.989

Conclusies uit de tabel

We presenteren begroting voor het jaar 2026 met een overschot van circa € 2,5 miljoen. Ook het jaar 2027 heeft een positief saldo van € 2,6 miljoen. Het ravijnjaar schuift door naar 2028. Dit zien we dan ook terug in de saldi voor 2028 en volgende jaren. Deze saldi zijn negatief en sluiten aan bij het geaccepteerde tekort over jeugdzorg zoals vastgesteld bij de kadernota 2026 (structureel € 3 miljoen vanaf 2029). Het geaccepteerde tekort is het bedrag wat we minimaal verwachten vanuit het Rijk als extra structurele compensatie voor de kosten van jeugdzorg.

Burgemeester en wethouders van Oss,
De secretaris,
H. Reints

De burgemeester,
F. de Jonge

Bijlagen

- Programmabegroting 2026-2029
- Nota reserves 2025
- Toelichting benodigde versterking van de organisatie (Vertrouwelijk, ter inzage bij de griffie)

Samenvatting (=korte inhoud)

De programmabegroting 2026-2029 is opgesteld. In deze programmabegroting vertalen we de kadernota 2026-2029. We presenteren begroting voor het jaar 2026 met een overschot van circa € 2,5 miljoen. Ook het jaar 2027 heeft een positief saldo van € 2,6 miljoen. Het ravijnjaar schuift door naar 2028. Dit zien we dan ook terug in de saldi voor 2028 en volgende jaren. Deze saldi zijn negatief en sluiten aan bij het geaccepteerde tekort over jeugdzorg zoals vastgesteld bij de kadernota 2026 (structureel € 3 miljoen vanaf 2029). Het geaccepteerde tekort is het bedrag wat we minimaal verwachten vanuit het Rijk als extra structurele compensatie voor de kosten van jeugdzorg.